

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Tria corollaria ex præcedenti doctrina,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

venialis consistit in obligatione ad penam temporalem: Sed pena temporalis debita peccato veniali, sine actu penitentiae remitti potest: Ergo & tolli macula peccati venialis. Minor videtur certa, Major verò ex eo probari potest, quod cum peccatum veniale non causet privationem gratiae nec convertat hominem ad creaturam tanquam ad ultimum finem, transacto actu peccati venialis, nihil ex eo remanere potest, quod habeat rationem maculae, seu peccati habitualis, nisi reatus seu obligatio ad penam temporalem.

19 Respondeo negando Majorem, tum quia obligatio ad penam est quid consequens culpam; ideo enim aliquis dignus est pena quia peccavit, & veniale est proprie culpa, cum sit materia confessionis, quae non versatur nisi circa culpas. Tum etiam, quia alioquin posset veniale remitti ei qui haberet actuale propositum illud in futurum committendi; nam posset solvere pro praeterito, & simul habere propositum committendi aliud in futurum. Ad probationem in contrarium, respondent aliqui, maculam peccati venialis consistere in conversione inordinata ad bonum commutabile, non, quidem quae sit contra ipsum Deum simpliciter loquendo, sicut ea in qua consistit peccatum mortale, sed tantum praeter Deum atque adeò retardans affectum, ne prompte in eum feratur. Cui responsioni manifeste favet D. Thomas hic art. 2. ad 3. ubi ait quod sicut in corpore contingit esse maculam dupliciter: uno modo per privationem eius quod requiritur ad decorem, puta debiti coloris, aut debite proportionis membrorum; alio modo per inductionem alicuius impediens decorem, puta luti, aut pulveris: ita etiam arguitur induci macula, uno modo per privationem decoris gratiae per peccatum mortale; alio modo per inclinationem affectus inordinatam ad aliquid temporale, & hoc fit per peccatum veniale. Alii verò censent, quod sicut macula peccati mortalis non consistit in aliquo positivo, sed in privatione gratiae sanctificantis, in anima peccatoris ex praeterito actu peccati resultante, ut in Tractatu de peccatis cum Carmelitis Salmanticensibus docuimus: ita macula peccati venialis non consistit in aliquo positivo, sed in privatione fervoris charitatis, seu illius habilitatis quam habet charitas, ut prompte feratur in Deum, Et haec etiam solutio probabilis est, & his quae loco citato Tractatus de peccatis docuimus, omnino consona.

20 Dices, Ex hoc sequeretur, quod peccatum veniale non posset tolli seu remitti nisi per actum charitatis, privatio enim non potest tolli nisi per formam oppositam. Sequeretur etiam non posse remitti unum veniale sine alio: si enim macula peccati venialis opponatur privativè actuali fervori charitatis, non poterit sine fervore charitatis remitti: Sed charitatis fervor quodcumque peccatum veniale excludit: Ergo non poterit unum peccatum veniale remitti, nisi simul omnia deleantur.

21 Respondeo negando sequi duo illa inconvenientia. Non quidem primum, cum enim macula peccati venialis consistat in privatione aut diminutione illius fervoris & prosperitatis quae anima fertur in Deum, ei non solum opponitur actus charitatis, sed etiam actus religionis & aliarum virtutum, quo quis ita fertur in Deum vel res divinas, ut venialia displicerent, si memoria occurrerent: unde per illos actus (ut supra dicebamus) peccata venialia remitti possunt, quia

A actus illi, sunt actus penitentiae virtualiter, & equivalenter, ut colligitur ex D. Thoma hic art. 1. ubi docet peccata venialia posse remitti per virtutem dispensantem. Sicut inquit, inquit, inquit, quis hoc modo fertur secundum affectum in Deum, ut res divinas, ut quidquid sit sciat et quod cum hoc motu retardaret, displiceret ei, & deleret si non commississet.

Secundum etiam inconveniens non sentitur in nostra doctrina; cum enim fervor charitatis habeat quandam latitudinem, fieri potest ut alius fervor charitatis opponatur solum aliquotibus peccatis venialibus, non tamen omnibus (quantum tantus est, ut formalem aut virtutem omnem dispensantem includat) subindeque licet per solum charitatis fervorem aliqua peccata venialia remittantur, non tamen omnia.

B Obijces quartò cum Durando contra eandem conclusionem: Peccatum veniale non tollitur nisi per suum oppositum: Sed penitentia virtualis illi non opponitur: Ergo peccatum veniale non remittitur per penitentiam virtutem, sed solum per displicentiam & penitentiam formalem. Major patet, Minor probatur. Tum quia actus fervidus charitatis potest esse cum peccato veniali: Tum etiam quia devotio ad res divinas, & mendacium jocosum v. g. nullam habent oppositionem; mendacium enim solum opponitur veritati, non verò devotio aut charitas. Praeterea quam quod devotio & charitas afferunt incrementum, subindeque non important dolorem requiritum ad remissionem peccati.

C Respondeo concessa Majori, negando Minorem, & ad primam ejus probationem dico, quod quamvis possit esse actus fervidus charitatis cum aliquo veniali, cujus non est virtualis penitentia, & retardatio; nequit tamen esse veniali, cujus est virtualis penitentia aut retardatio. Ad secundam dicendum, quod licet veritas aut devotio non opponatur mendacio joso, secundum ejus rationem specificam, licet enim ei tantum opponitur veritas, opponitur tamen ei secundum rationem genericam peccati venialis; cum enim prompte tendat in Deum, opponitur retardationi tendentiae in illum, quae retardationem peccatum veniale secundum rationem genericam importat. Gaudium vero illud quod affert devotio est virtualis displicentia peccati venialis, cum sit delectatio de ejus contrariis.

§. III.

Tria corollaria ex precedenti doctrina.

EX dictis colliges primò, hoc inter peccata mortale & veniale reperiri discrimen, quod ad remissionem mortalis requiritur per se venialis penitentia, licet per accidens sufficiat penitentia virtualis; ad remissionem verò peccati venialis, per se tantum requiritur penitentia virtualis, nec requiritur penitentia formalis, quod melius esse.

Colliges secundò aliud discrimen inter peccata mortalia & venialia; cum enim peccata mortalia non tollantur nisi per gratiam sanctificantem, quae cum quolibet peccato mortali incompatible est, repugnat unum peccatum mortale remitti sine alio, ut disputatione precedenti in 2. conclu. 4. docuimus. E contra verò cum peccata venialia remittantur per charitatis fervorem, qui

interdum tantum non est, ut omnia venialia excludat, ac virtutalem eorum displicentiam importet, unum vel plura peccata venialia possunt remitti sine aliis.

- Colliges tertio, quod quandiu quis est affectus aliquo modo circa peccatum aliquod veniale, tale peccatum non potest remitti, saltem de via ordinaria, quia talis affectus excludit omnem penitentiam tam formalem quam virtutalem de illo, utpote ipsi contrarius: peccatum autem veniale non potest remitti sine penitentia formali aut virtuali, ut in prima conclusione ostensum est.

ARTICULUS II.

Utrum ad remissionem venialium requiratur gratia?

§. I.

Quibusdam praeiudici difficultas resolvitur.

- Notandum primo, hanc questionem tam de gratia habituali quam de actuali procedere; inquirimus enim, utrum non solum auxilium aliquod supernaturale movens liberum arbitrium, sed etiam gratia habitualis hominem iustificans & sanctificans, ad remissionem peccatorum venialium requiratur?

- Notandum secundo, ad remissionem venialium gratiam habituales posse requiri tribus modis. Primo antecedenter, ut persona sit capax talis remissionis. Secundo concomitanter, quia quodlibet opus remissivum venialis, est etiam meritum gratiae. Tercio formaliter, quia non potest veniale expelli, nisi per gratiam habituales, ut per formam oppositam. His praemissis, pro resolutione difficultatis propositae:

- Dico primo, remissionem peccatorum venialium non posse fieri sine gratia actuali, seu auxilio supernaturali divinae gratiae. Est contra Scotum, Gabrielem, Majorem, & alios, existimantes ad remissionem venialium sufficere actum virtutis naturalis, subindeque ad illam auxilium supernaturale divinae gratiae non requiri. Est tamen D. Thomae hic art. 2. ad 2. ubi ait, quod ad tollendam maculam venialis peccati requiritur aliquis actus procedens ex gratia, per quem removeatur inordinata ad rem temporalem. Et art. 4. ad 2. dicit quod licet ad remissionem peccati venialis non requiratur nova infusio habitualis gratiae, requiritur tamen aliquis gratiae actus.

- Ratio etiam id suadet: Peccatum enim veniale est quoddam malum pertinens ad ordinem gratiae, cum retardet affectum ne prompte tendat ad Deum ut finem supernaturalem, & causet aliquam deordinationem circa media ad talem finem. Sed malum pertinens ad ordinem gratiae, non potest tolli nisi per gratiam, seu ex auxiliis divinae gratiae, unumquodque enim tollitur a suo contrario: Ergo peccatum veniale non potest remitti sine auxilio supernaturali divinae gratiae.

- Confirmatur: Veniale retardat ab ingressu gloriae: Ergo eius remissio non fit sine gratia; quidquid enim conducit ad gloriam, nobis conceditur per Christum; nam ipse est causa totius nostrae praedestinationis, quae dicit certam seriem mediorum, quae sunt in ordine gratiae.

Dico secundo, semper ad remissionem venia-

Tom. V.

lium requiritur gratia habitualis antecedenter. Est etiam D. Thomae hic art. 4. ubi docet ei qui est in peccato mortali, nullum remitti veniale, quia ille caret gratia habituali, quae ad cuiuscunque culpa remissionem praerequitur. Ratio est, quia offensa non tollitur, nisi per satisfactionem factam personae laesae: Sed non potest esse satisfactio hominis ad Deum laesum per peccatum mortale aut veniale, sine gratia habituali: Ergo sine illa nulla offensa sive mortalis sive venialis tolli seu remitti potest. Major patet, Minor probatur. Omnis satisfactio hominis ad Deum debet esse amicabile, & fundata in gratia; cum enim sit infinita distantia hominis ad Deum, nulla potest esse satisfactio hominis ad Deum, nisi ex acceptione divina: nullum autem opus peccatoris carentis gratia sanctificante, est acceptum Deo, cum sit opus inimici: Ergo omnis satisfactio hominis ad Deum, debet supponere gratiam, & in ea fundari.

Confirmatur: Peccatum veniale diminuit fervorem charitatis, unde sine charitatis fervore non remittitur: Sed charitatis fervor supponit in subiecto gratiam & charitatem: Ergo ad remissionem venialium gratia habitualis in subiecto antecedenter requiritur.

- Dico tertio, gratia habitualis non requiritur formaliter ad remissionem venialium. Ita D. Thomas hic art. 2. ad 3. ubi sic discurre: *Sicut in corpore contingit esse maculam dupliciter: uno modo per privationem eius quod requiritur ad decorem, puta debiti coloris, aut debite proportionis membrorum: alio modo per inductionem alicuius impediens decorem, puta luti aut pulveris: Ita etiam anima inducitur macula, uno modo per privationem decoris gratiae per peccatum mortale; alio modo per inclinationem affectus inordinatam ad aliquid temporale. Et hoc fit per peccatum veniale, Et ideo ad tollendam maculam peccati mortalis requiritur infusio gratiae; sed ad tollendam maculam venialis peccati, requiritur aliquis actus procedens ex gratia, per quam removeatur inordinata ad rem temporalem. Quibus verbis Sanctus Doctor conclusionem nostram & docuit & probavit: Id enim requiritur formaliter ad remissionem venialis, quod requiritur ut forma tollens maculam ex eo proveniente: Sed gratiam habituales non est forma tollens maculam peccati venialis, cum ea non consistat in privatione gratiae habitualis, sicut macula peccati mortalis, sed vel in conversione aliqua inordinata ad bonum commutabile, retardante affectum voluntatis ne prompte in Deum feratur; vel in privatione fervoris charitatis, seu illius habilitatis quam habet charitas ut prompte feratur in Deum, sicut art. praeced. §. 2. in solutione tertiae objectionis declaravimus: Ergo gratia habitualis non requiritur formaliter ad remissionem peccati venialis.*

Dico quarto, remissio venialium non semper habet adjunctam gratiae habitualis infusionem, quae subinde ad remissionem venialium non requiritur concomitanter, sed solum antecedenter. Hanc etiam conclusionem docet & probat Divus Thomas hic art. 2. in corp. his verbis: *Peccatum veniale non contrariatur habituali gratiae vel charitati, sed retardat actum eius, in quantum nimis inhaeret homo bono creato, licet non contra Deum; Et ideo ad hoc quod peccatum veniale tollatur, non requiritur quod infundatur aliqua habitualis gratia; sed sufficit aliquis motus gratiae vel charitatis ad eius remissionem.*

A a a ij

Sol-